

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Pe pošil prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6,50 —
mesec : 2,20 —

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1,70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, L, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 162.

V Ljubljani, v četrtek 18. julija 1901.

Letnik XXIX.

VABILO

na

OBČNI ZBOR

katol. političnega društva v Ljubljani,

ki se bode vršil

v četrtek dne 8. avgusta 1901

ob 3. uri popoldne

v prostorih „Katoliškega doma“

na Turjaškem trgu št. 1.

Vspored:

1. Nagovor predsednikov.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo blagajnikovo.
4. Volitev dveh verifikatorjev.
5. Volitev novega odbora.
6. Slučajni nasveti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Mažarska slaba vest.

Ogerska šteje 19,210.000 prebivalcev; mej temi je po uradnih izkazih komaj 7,500.000 Mažarov. Dasi torej Arpadov rod ivori znatno manjšino prebivalstva, vendar je neomejeni gospodar v deželah ogerske krone. S silo in zvijačo, z denarjem in pi-jačo delajo Mažari volitve po deželi in v državnem zboru so sami svoji gospodje. Sicer so si gospodje drž. poslanci tudi v Budimpešti vedno v laseh, a v zatiranju nemažarskih narodnostij so vedno edini. Edina katol. ljudska stranka ima v svojem programu narodno ravnopravnost, a je danes premaloštevilna, da bi mogla streti mažarski šovinizem.

Ogerski drž. zbor še ni razpuščen, a že se vrše priprave za nove volitve, ki bodo na jesen. Za te volitve se opaža gibanje tudi med Slovaki in ogerskimi Rusini. Slovakov je na Ogorskem po uradnih izkazih 2,050.000, Rusinov 390.000, v istini pa go tovo več. Toda približno tri milijone Slo- vakov in Rusinov nima nobenega svojega po- slanca v drž. zboru; zastopajo jih Mažari ali pa „prodane duše“, ki so izvoljeni s

pomočjo orožja in denarja. Kedar pa se bli- žajo nove volitve, vzbuja se Mažarom slaba vest, da teptajo z nogami narodne pravice večini nemažarskega prebivalstva. To slabo vest pa si tolažijo z raznimi „zarotami“ proti ogerski državi, katere si sami izmi- šlujejo. S to pretvezo vlada porabi vsa sredstva, da prepereči izvolitev poslancev, ki bi mogli na javnem odru ožigosati mažarsko samesilstvo.

Z ozirom na bodoče volitve je ogerska vlada že sedaj „zasledila vseslovansko pro- pagando“ med Slovaki in Rusini. Pansla- vizem straši zopet ob vznožju Karpatov in mažarsko časopisje z bujnimi bojami slika strahove, katerih ni. „Pesti Hirlap“ pripo- veduje strašne reči. Pri nekaterih mladih osebah so baje našli slovanske trobojnice, pri drugih, ki so se vrnili iz Amerike, pa celo „vseslovanske“ časnike. Ogorske drž. koristi so v nevarnosti in treba je vse ukre- niti in storiti, da ti „zarotniki“ ne pridejo v državni zbor.

Te „strašne“ reči so židovski časnikarji hitro raznesli po raznih vnanjih listih. „Fr. Ztg.“ je izvohala kar tajno rusko-ameriško zaroto proti Mažarom. Pripoveduje namreč, da se je ta zarota rodila v Klevelandu v Ameriki. Ondi se tiskajo vseslovanski listi, ki se vtihotaplajo na Ogorsko. Osnovale se je baje „vzajemno podporno društvo“, ki ima namen, graditi šole in cerkve, izdajati časnike ter člane podpirati v starosti in za slučaj onemoglosti.

Recimo, da je to vse res, ali je morda zarota, če si Slovaki in Rusini sami poma- gajo v svojih kulturnih težnjah, katere s kruto silo ovirajo in zatirajo mažarski mo- gotci! Celo mažarski list „Alkotmany“ ozna- čuje „vseslovansko zaroto“ kot volivne spletke mažarskih židov. S tem hočejo ljud- stvo le ostrašiti, da se ne udeleži volitev ali da voli vladne kandidate.

Še večji reveži nego Slovaki, so ogerski Rusini. Ti so sploh že obupali in niti ne mislijo več na obrambo svoje narodnosti. Vlada je vedno preperečila izvolitev zaved- nega Rusina državnim poslancem. Zastopajo jih navadno razne pijavke. Ker pa se je vsled bede in zatiranja začelo rusinsko ljud- stvo izseljevati, je poljedelski minister Da-

rányi imenoval komisijo, ki naj bi mej Ru- sini preiskala razmere. To komisijo je vodil poslanec Egon. Ta komisija je nedavno pred- ložila svoje poročilo, ki opisuje razne „lepe stvari“ o uradnikih in raznih oderuhih. V državnem zboru je bila vložena interpelacija, izvoljen preiskovalni odsek, toda vse pritožbe so bile udarec v vodo. Poročilo se ni obja- vilo, ker bi se moral svet zgražati, da se take zlorabe dogajajo v ustavni državi. Li- beralni listi seveda tolažijo javno mnenje, da je poslanec Egon antisemit in torej nje- govo poročilo neresnično. Kakor vse kaže, ima pl. Széll enako plemenito srce kakor baron Banffy, in da bodo njegove „čiste“ volitve podobne nečistim njegovega pred- nika. Slabo politično vest pa morajo imeti velmožje, ki si jo morajo tolažiti s takimi sredstvi.

Kranjski deželni zbor.

(XIV. seja dne 17. julija.)

Deželni glavar pl. Detela otvori sejo ob 1/10. uri; deželno vlado zastopa deželni predsednik baron Hein.

Vodovod za Postojno.

V imenu upravnega odseka poroča po- slanec L e n a r č i č. Vsprejet je bil nasled- nji zakon:

Naprava vodovoda za trg Postojno se v smislu zakona z dne 30. junija leta 1884 spoznava za podjetje, katero je izvršiti iz deželnih sredstev.

Kot tehniška podstava za to podjetje velja po deželnem stavbnem uradu poprav- ljeni projekt ter se stroški za izvršitev tega projekta določijo k večjemu na 153.000 K.

Iz te svote izločiti je pred vsem znesek 10.000 K, kateri je proračunjen jedino le za one razširjene naprave, koje ne služijo iz- ključno v preskrbitev trga Postojna z vodo in kateri znesek zategadel ne spada v kon- kurenco, določeno v § 3.

V pokritje ostalih stroškov v znesku 143.000 K prispevajo:

1. Državni izboljševalni zaklad, pridržu- joč si ustavno odobrenje, ne več kot znesek 68.640 K;

2. deželni zaklad kranjski k večjemu prispevek 31.460 K;

3. trška občina Postojna skladni prispe- vek v znesku 42.900 K.

Ako bi stroški tega podjetja ne dosegli zneska, proračunjenega na 143.000 K, zni- žati je prispevke, navedene pod 1., 2. in 3. razmerno temu, kar se prihrani.

Za eventualno razširjavo vodovoda, ki bi jo morda želela občina in ki presega v projektu določeno svoto 143.000 kron, mora občina sama skrbeti.

Kdaj je pričeti ter nadaljevati zgradbo, kdaj zapadejo prispevki državnega izboljše- valnega zaklada, deželnega zaklada in trga Postojne, dalje natančneje določiti, kako je izvršiti podjetje, kako sme vplivati državna uprava in deželni odbor na napredovanje podjetja, določi se v posebnem dogovoru med državno upravo, deželnim odborom in trgom Postojno.

Vodovod vzdržuje in oskrbuje trg Po- stojna.

Deželni zaklad leta 1899.

Poročevalec Hribar. Potrebščina za leto 1899 je bila proračunjena na 1.463.734 gld., pokritje na 1.416.017 gld. Torej bi bilo po proračunu primanjkljaja 47.717 gld. Vspheh pa kaže, da so redni in izredni do- hodki znašali 1.646.748 gld. 49 kr., stroški pa 1.569.581 gld. 83 kr. Mej te stroške pa so všteti tudi krediti iz prejšnjih let v znesku 79.649 gld. 83 kr. Presežka je torej bilo 110.621 gld. 49 kr., ali v primeri s proračunom 118.338 gld. 49 kr. — Zbor- nica vzame poročilo na znanje.

Deželni proračun za leto 1901.

Poročevalec Hribar. Deželni odbor je sestavil proračun, po katerem bi za leto 1901 znašali stroški 3.125.735 K, dohodki brez doklad in priklad pa 365.791 K, torej bi znašal primanjkljaj 2.759.944 K. Ta pri- manjkljaj naj bi se pokrili tudi letos kakor druga leta z dosedanjimi dokladami na di- rektne davke, na državno vžitnino in z na- kladami na žganje in pivo. Vse te doklade in naklade pa bi po računu deželnega od- bora znesle le 2.623.013 K, torej bi bilo ne- pokritega primanjkljaja še 136.931 K, ki bi se moral pokriti s posojilom.

LISTEK.

Povest o diplomu.

(Resnična povest. J. S.)

(Konec.)

3.

Draguš je bil grajščak in večen kandi- dat. Njegova narodna zavest, so rekli, da ni gotova. Ljudje so mu bili nezaupni in zato nasprotni. No, kazal se je večkrat, posebno pred kakimi volitvami, ljudstvu zelo naklon- njenega in celo vnetega za njegov blagor. . . Mate Madur mu je bil največji prijatelj, dasi je bilo to nekaterim nerazumljivo.

In zdaj mu je hotel pokloniti diplomu. Hotel je to storiti in naj se vsi upirajo nje- govemu sklepu.

In res je naročil diplomu, stala je nekaj denarja, a na to Mate Madur ni gledal, saj je bila diploma namenjena gospodu Dra- gušu.

In Potanič? On je molčal; sploh je malo govoril z Matejem Madurjem.

Prisla je diploma in Mate Madur je iskal podpisov.

Popoldne je bilo, ko je potrkal na Po- taničeva vrata. Prijazno je položil diplomu na mizo.

»Kaj hočeš?« vprašal je Potanič.

»Podpiši se!«

Potanič je pomislil in se nasmehnil. Diploma je bila lepa, Dragušovo ime se je svetilo v zlatih črkah, sicer pa so bile črke risane lepo umetno, ena vrsta je bila rdeča a druga modra. Res, vse prav lepo. Mate Madur ni ganil očesa od diplome in zdelo se je, kot da neprestano čita tisto lepo pi- sano vrsto črk:

Gospodu, gospodu Dragušu itd.

Potanič pa se je smejal skoraj prezir- ljivo.

»Koliko je stalo to?« vprašal je potem kakor nejevoljen.

»Ne dosti. Nekaj čez dvajset goldi- narjev.«

»Hm.«

»Podpiši vendar!« Mate Madur je iz- vlekel tinto iz žepa in pripravil pero.

»Podpiši . . . in porinil je vse predenj na mizo.

Potanič je premišljal.

»Čemu?«

»To se vendar spodobi.«

»Jaz ne podpišem.«

»Prijatelj!«

»Vse zastoj.«

»Kaj vendar misliš?«

»Ne podpišem.«

»Neee?«

»Nikdar.« Potaničeva beseda je bila od- ločna.

»Podpiši vendar.« V Mateju Madurju je vskipela jeza, njegove koščene ostarele roke so se tresle.

»Za Boga, podpiši!«

»Oprosti, ne morem.«

»To je vendar diploma.«

»To vidim.«

»Namenjena je vsestranski zaslužnemu možu . . .«

»Hm.« — In Potanič se je zopet smejal.

»Ti si mu pač politično nasproten.«

In zopet je proseč postavil predenj di- plomo, tinto, pero.

In Potanič se je res vsedel. Tedaj pa se je storilo nekaj strašnega. Mate Madur je prevrnil s svojim širokim rokavom — tinto. In potem? Diploma je bila uničena. Črna reka je preplavila zlato Dragušovo ime in

se razlila črez vse tiste lepe rdeče-modre vrste. Mate Madur je globoko vzdihnil in molčal. Zvil je zopet uničeno diplomu, spravi- l tinto in pero ter — odšel brez vsake besede. Potaniču pa je zašumelo po glavi: sic transit . . .

Diploma je bila torej uničena. To je bila njena določena usoda. In z diplomu je bil uničen Mate Madur. Uničen popolnoma. Po- vešal je glavo in na hrbtu mu je vzrastla grba. Pravijo, da se ni nikdar več veselo nasmejal. Pa kaj vse ljudje ne pravijo. No, jaz sem jim verjel. Njegova v starosti omla- jena lica so se zgubandila, starost in veliko število let se je mahoma pokazalo na nje- govem obrazu. Tako se je končala povest o diplomu, ki se ni poslej nič več ponovila.

Kratka povest, a resnična. In resnica je vendar prva. To je prva stvar, da je povest resnična. In „povest o diplomu“ je resnična, popolnoma resnična. Godila se je v časih „političnih bojev“ med Slovenci. Res je žalostna, celo ginljiva — toda — tako je bilo in njenega junaka ni več tu. Pravijo, da je večkrat rekel: O ta diploma. In včasih je še pristavil: in ta Potanič! Kdo je bil kriv?

Finančni odsek pa je ta proračun precej preduradil. Po predlogih finančnega odseka znaša za leto 1901 proračunjena potrebnost 3.083.665 K, in sicer: Dež. zbor 35.724, deželna uprava 162.998, deželna pošta 4663, deželna kultura in melioracije 279.549, javna varnost 71.386, zdravstvo 82.632, dobrodelne naprave 560.246, pouk, omika in umetnost 1.139.835 kron, občila 221.674, priprava in vojaštvo 35.511, deželni dolгови 449.804, pokojnine 13.643, razni stroški 26.000 K.

Ako skupno pokritje v znesku 655.411 kron odštejemo od potrebnosti 3.083.665 kron, znaša nedostatek 2.428.254 kron.

V pokritje tega nedostotka se bode pobirala 40% na priklada na direktne davke, ki se proračunava na 1.343.654 kron; dalje 40% na priklada na državno vžitino od vina, mošta in mesa, skupaj 289.359 kron; samostojna deželna naklada na žganje do 1. septembra 560.000, in naklada na pivo 150.000 kron.

Ostane pa še vedno primanjkljaj v znesku 85.241 kron, ki naj se pokrije z blagajnično gotovino. S proračunom so bile sprejete tudi naslednje resolucije:

I. Z ozirom na ugodni uspeh deželne naklade na žgane opojne tekočine odmeri se za leto 1901. poslujočemu osobju posebna nagrada v znesku 5% od vsega čistega dohodka, kateri po odbitih remanencah presega znesek 200.000 K. Ta dohodek izračuni se od konsuma 1.632.406 litrov navadnega in 29.523 litrov posluženega žganja na podlagi naklade 36 h od hektoliterke stopinje navadnega in 12 K od hektolitra posluženega žganja. Deželni odbor se pooblašča, da po svoji previdnosti razdeli to svoto med one pri pobiranju deželne naklade poslujoče osebe, katere se odlikujejo po posebni spretnosti in točnosti. Iz istega zneska naj se eventualno tudi primerno nagradi računski oficijal I. vrste Hinko Lindtner. Ob enem pooblašča se deželni odbor, da sme prav kakor lani plodonosno naložiti del tega zneska.

II. Deželnemu odboru se naroča, da se udeleži zakupne dražbe užitninskega davka na Kranjskem kot ponudnik imenom dežele, in sicer pri vseh zakupnih dražbah, katere se bodo vršile do prihodnjega deželnozbornskega zasedanja. Ob enem se deželni odbor tudi pooblašča, da stopi s cesarsko vlado v dogovor zaradi izključnega prevzema užitninskega zakupa v vseh okrajih Kranjske dežele, in sicer izvendarbenim potem.

III. Deželnemu odboru se naroča, da se vnovič obrne do cesarske vlade z nujno prošnjo, naj bi predložila državnemu zboru načrt zakona v zadevi preodkaza realnih davkov deželam.

IV. Uvažuje, da nastanjanje orožništva — služečega v prvi vrsti obodržavnim, ne pa specifično deželnim interesom — nalaga deželnemu zakladu kranjskemu občutno breme, breme, katero vrhutega še raste od leta do leta:

deželni zbor vojvodine Kranjske smatra za pravično in potrebno, da se izpremené obstoječa zakonita določila gledé nastanjanja orožništva in da se potem državnega zakona uveljavi načelo, da je trošek za nastanjanje orožništva prevzeti državi, deželni zakladi pa da bi k večjemu le nekoliko prispevali k temu trošku.

Deželnemu odboru se naroča, da oznani to resolucijo visoki vladi, katera naj čimprej predloži primeren zakonski načrt državnemu zboru v ustavno razpravljanje.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. julija:

Volivna preosnova za štajerski dež. zbor.

Štajerski dež. zbor hoče vendarle še v tem zasedanju izvesti nekako premembo volivnega reda. Graška „Tagespost“ namreč poroča, da se bo dež. zbor v jedni prihodnjih sej pečal s tem vprašanjem. Govori se, da pride v tem vprašanju do kompromisa mej deželnozbornskimi strankami, kolikor jih je namreč še zastopanih v tej zbornici. Gospodje v večini so namreč v precejšnji zadregi. Slovencev ni v zbornici, vsled boleznin in dovoljenega dopusta je pa tudi mnogo

lujenj mej vrstami nemško-nacionalnih in liberalnih poslancev. Ker je potrebna za rešitev tega vprašanja kvalifikovana večina, bo odločeval vsak posamni glas; v načrtu se bo treba torej ozirati na vsakega posameznega poslanca. V takih razmerah smemo biti prepričani, da bo nemško-nacionalna gospoda izgubila vse veselje do spojitve večjih industrijskih krajev s kmečkimi občinami na veliko škodo kmečkih volivcev, pa tudi na tako razdelitev volivnih okrajev, ki bi bila v veliko škodo Slovencev, imenovana gospoda ne bo smela računati, ker so se proti njej izjavili tudi konservativni poslanci.

Deželnozbornsko zasedanje

bo koncem tega tedna bržkone zaključeno v vseh kronovinah. Najdalje bota zborovala nižjeavstrijski in češki deželni zbor, vendar pa trdijo dunajski listi, da skoro gotovo ne bo ne jednega deželnega zastopa, ki bi zboroval preko tekočega tedna. Volivno gibanje, ki se je po nekaterih kronovinah že pričelo na vseh koncih in krajih, bo potem v polnem cvetu. Tako bodo potem vsaj poročila z volivnih bojišč rešila časopisje iz neljube zagate v dobi „kislih kumar“.

Manifest rusinskih poslancev.

Včerajšnji rusinski listi objavljajo daljši manifest na dežele volivce. Poslanica govori najprej o secesiji rusinskih poslancev in poziva prebivalstvo, naj v takih razmerah in v očigled toliki narodni nevarnosti ohrani čim najtesnejo edinost. Sedanji volivni red zagotavlja rusinskemu narodu vse premalo poslancev. V mnogih okrajih, kjer so Rusini v pretežni večini, so jim Poljaki vsilili celo Poljake kot narodne zastopnike. Sedaj naj pa Rusini odločno stopijo na noge. Volijo naj vsi Rusini brez razlike strank le rusinske kandidate. Ako so Rusini edini, se jim bo brezdvomno posrečilo vreči nasprotnike. Sicer pa v tem boju Rusini ne bodo sami. Podpirali jih bodo, tako je upati, tudi poljski kmetje, ki ne marajo več podpirati poljske žlahte, ker jih samo izkorišča. Čudno pa je pri vsem tem, da na manifestu ni podpisov posl. Barwinskoga in tovarišev, ki so vodili eksodus rusinskih poslancev iz deželnega zbora. Nekateri menijo, da se je zgodilo to radi tega, ker ti le preveč simpatizirajo s Poljaki.

O sestanku treh vladarjev.

ki je bil določen menda na 14. avgusta, oficijelni krogi še ničesar ne vedo. Vsa dotična poročila se sedaj jednostavno demantujejo. O angleškem kralju Edvardu se poroča, da pride še le koncem avgusta v Nemčijo, potovalni načrt ruskega carja pa še niti ni določen. Gotovo je sedaj le toliko, da ruski car pred pričetkom septembra ne obišče svojih sorodnikov v Wolfsgartenu. Načrt za sestanek treh vladarjev so torej sestavili sami berlinski časnikarji brez vsake podlage.

Razmerje mej Grško in Rumunsko.

Od trenutka, ko sta se sestala grški in rumunski kralj v Opatiji, se pogosteje govorilo o Grški. Nekateri zatrjujejo, da sta kralja se zvezala za nastop proti balkanskim Slovanom in proti vplivu Rusije na Balkanu. Druge vesti pa to zanikujejo in poročajo, da se Grška in Črnogorska celo združite potom sorodnih vezi vladarskih hiš. Grški prestolonaslednik Jurij se baje poroči s črnogorsko kneginjo Ksenijo, ker je projekt z bolgarskim knezom padel v — črno morje, to pa radi tega, ker Koburžan ni hotel nekaterim pogojem črnogorskega kralja Nikole I. ustreči. Kar se tiče grškega nasprotja protja proti Bolgarom, obstoji isto v tem, da hočejo Grki imeti tudi besedo pri rešitvi makedonskega vprašanja, kar pa Bolgari odklanjajo, ker smatrajo makedonsko vprašanje za izključno svoje.

O najnovejših dogodkih v Kini

poroča Reuterjev urad iz Pekina mej drugim sledeče: Poslaniki javno priznavajo, da je vedno manj nade na rešitev mirovnih razprav in da je položaj vedno resnejši. Že nad mesec dni vse miruje in se niti za jedno točko niso pospešila pogajanja mej kitajsko vlado in zastopniki velesil. Na dan 16. julija sklicani sestanek poslanikov se je preložil, ker se je že poprej pokazalo, da bi bil brez vsakega pomena. Na sestanku dne 1. junija je doseglo nesporazumljenje vrhunec. Od tega časa vse miruje. Največje nasprotstvo vlada mej Anglijo in Rusijo, in

sicer radi odškodnine. Že v prvih dneh junija so se zastopniki vseh velesil zjedini na nekem načrtu glede odškodnine, le zastopnik Anglije ga ni hotel odobriti, češ, da bi škodil nje trgovskim interesom. Dokler razpor mej Rusijo in Anglijo ne bo poravnán, tako dolgo sploh ni misliti na vpešno rešitev tega vprašanja. — Li Hung Čang je v zadnjih dneh pozval zastopnike, naj se sestavijo popoln načrt za mirovne pogoje. Kina je voljna pritrditi pametnim predlogom, vendar pa hoče že vedeti, kaj velesile sploh zahtevajo. Dotlej so pogajanja sploh nemogoča. — Nekoliko bližje se je približalo vprašanje glede poslaniškega oddelka. Seveda tudi tu ni brez težkoč. V svrhu izvedbe tega načrta se je sestavila avstrijsko-francosko-italijanska komisija, ki vodi pogajanja s Kitajci. Doseglo se je baje sedaj toliko, da so Kitajci prepustili tempel Yantzu za italijansko poslaništvo, in da se bo poslaniški oddelek ločil od ostalega mesta s kosom zemlje, ki je ne smejo obdelovati ali zazidati ne Kitajci in ne Evropejci. — Ta vspeh je pač malenkosten v primeri z neresenimi, mnogo važnejimi vprašanji. Temu seveda niso krivi, kot pravijo, poslaniki sami, marveč posamne vlade, ki doma rešujejo kitajsko vprašanje.

Knjige in časopisi.

»Drobtinice«, XXXI. letnik. Uredil dr. Andrej Karlin. Založila »Katol. družba za Kranjsko«. V Ljubljani 1901. Natisnila »Katol. Tiskarna«. — Dasi potrta od težkega gmotnega udarca, je vendar »Kat. družba« tudi letos izpolnila svojo literarno nalogo. Te »Drobtinice« so že enajste, kar jih je poslala med svet »Katoliška družba«. Deset letnikov je uredil nepozabni dr. Fr. Lampe; sedanji predsednik družbe dr. Karlin pa nadaljuje to delo. Knjižica je jako prikupljiva in zanimiva. Najprej razlaga dr. Gruden pomen in zgodovino svetega leta. — Dr. Ant. Medved je popisal Slomška kot urednika in pisatelja »Drobtinice«. V dolgi vrsti našteva vse njegove spise, ki jih je v njih priobčil. — Serafin je objavil »Spomine na slovensko romanje v Rim«. Loreto, Asisi, Rim, Florenca, Benetke nam stopajo zopet pred oči. Bivanje v Rimu je opisal po dnevih ter našteva vse znamenitosti, ki so jih videli romarji te dni. Res lep spomin za vse romarje! Naj nikar ne pozabijo, omisliti si ta spis, da se bodo mogli zopet in zopet ob teh vrsticah naslajati s spomini na prelepe romarske dneve! — Dr. A. Karlin je popisal življenje in delovanje bivšega predsednika »Katoliške družbe«, gospoda prošta dr. Ant. Jarca, ki je bil rojen v Ajdovcu 15. avgusta 1813. Šolal se je v Novemestu, 13. avg. 1838 bil posvečen v mašnika. Na to je šel na Dunaj, da se po želji svojega škofa dalje izobrazuje. Kot mlad doktor je šel za kaplana na Vrhniko, a kmalu prišel kot namestni učitelj na ljubljansko gimnazijo. Leta 1844, ko je prišel cesar Ferdinand v Ljubljano, je Jarca nagovoril: »O, vas pa še dobro poznam; sem bil večkrat na Dunaju pri vaši sveti maši.« Kmalu je prevzel Jarca začasno vodstvo ljubljanske gimnazije. Leta 1851, ko je vlada reformirala šolstvo po Ogerskem in Hrvaškem, pa je bil poklican Jarca kot začasni nadzornik srednjih šol na Hrvaškem in v Slavoniji v Zagreb. Leta 1855 ga je minister Thun potrdil za stalno v tej službi. Leta 1857 pa mu je vlada oddala še začasno nadzorovanje šol nezvedenjenih Grkov. Tudi realke in ž. njimi združene mornarske šole so bile pod njegovim nadzorstvom. L. 1861 pa so se Ogrji začeli zavedati in povzdigovati. Med mnogimi avstrijskimi uradniki, ki so morali takrat zapustiti službo v Transilvaniji, je bil tudi Jarca. Zato je postal šolski nadzornik za Kranjsko; leta 1869, ob novi organizaciji šol, je postal deželni šolski nadzornik za ljudske šole na Kranjskem.

Ko je pa liberalni veter vedno ostreje jel pihati z Dunaja na Ljubljano, in ko so duhovnika liberalci trpeli v šoli kakor trn v peti, so odrivali Jarca, koder so mogli, in leta 1873 je moral še pri najboljši moči iti v pokoj. Dobil je viteški križec Franc Jožefovega reda, že prej je postal titularni prošt pri sv. Pavlu de Nyir Palyi v škofiji velikovaradinski. V pokoji je bil jako delaven. Vodil je »Katoliško družbo«, bil je dolga leta predsednik »Vincenčijeve družbe« in »Cecilijinega društva«, osnoval je z nekaterimi blagimi učitelji »Vdovsko društvo« v prid vdovam in sirotam zamrlih učiteljev. Umrli je 13. februarja 1900 v Ljubljani.

G. kanonik Andrej Kalan je jako pristržno opisal življenje rajnega dr. Frančiška Lampeta. Ker je bil njegov dolgoletni tovariš in prijatelj iz mladih dni, ga je poznal natančno do dna duše.

Ta spis je hkrati dušeslovna studija, ker se vglablja v vse nežne tajnosti tega velikega duha in razkriva tudi take strani

iz njegovega notranjega življenja, ki so bile doslej tudi prijateljem rajnega neznane. Tako lepo in resnično doslej o pokojniku še nihče ni pisal. — K sklepu pa razodeva g. urednik težave nesrečnega »Katoliškega doma«. Novembra meseca l. 1894. je kupila »Kat. družba« nekdanjo Gallenbergovo hišo na Turjaškem trgu za 26.000 gld. Družba je bila primorana k temu, ker se jej je odpovedalo prejšnje stanovanje na Starem trgu. Veščaki so izjavili, da kupna cena ni previsoka, in upati je bilo najboljšega uspeha. A prišla je nesrečna velika noč 1895. Grozoviti potres je hišo tako poškodoval, da se je moralo na zahtvo ljubljanskega magistrata podreti vse oboje drugega nadstropja. Ker je bilo treba nove hiše, zlasti pa shajališča z dvorano, se je zidala sedanja hiša. A ker se je zidalo na dolg, ki je tlačil še staro hišo, je sedaj na hiši vknjiženega dolga 78.000 gld., v čemer je vsteto državno posojilo. Ker je pri novi stavbi bilo treba še izredno mnogo popravila, si lahko vsakdo misli težavo, v kateri je družba zaradi te stavbe.

Ozrmo se še na pesmi v tej knjižici! Dr. J. M. Kržišnik je zložil lepe pesmi »Presladko ime Jezus«, »Želje Jezusove v Presvetem«, kan. Andr. Kalan pa celo vrsto nežnih lirčnih pesmi. Kdor je doslej g. Kalana poznal le kot politika, naj ga spozna sedaj še od njegove pesniške strani! Dolgo let je vodil časnikarski boj proti grdemu liberalstvu, sto in stokrat po krivici napaden, a vedno potrpečljivo in pošteno, valno za sveto stvar prenašajoč boleče udarce. Zdaj pa poje v svojem mirnem zavodu:

Oj ven, oj ven iz labirinta,
Kjer se izgubljam siromak,
Kjer točijo mi le absinta,
Kjer otrovjen je prostor vsak.

Oj proč, oj proč iz kolobarja,
Kjer same spletke vladajo,
Kjer dobro vse se v zlo pretvarja,
Značaji, žal, propadajo.

Oj proč iz javnega vrvenja,
Kjer žge nebroj krivic in zmot,
Kjer sila javnega menenja
Podi može na polzko pot.

Oj proč s svetnega grobišča
Tja v živi svet, med krog sirot,
Kjer podlim dušam ni sejmišča,
Kjer ljubav čuva še svoj ... kot.

V kotičku tam bom jaz prebival,
In negoval bom siročad,
V tem delu upam, da bom vžival
Ljubezni žive cvet in sad.

Jeli to odpoved od javnosti? Ne vemo. Vsekako bi želeli, da bi gospod Kalan »absinta« vsega ne prepustil samo nam!

K sklepu omenjamo še lepe ilustracije, med njimi portreta dr. Jarca in dr. Lampeta. A.

Dopisi.

Iz Loškega potoka. Odkar so volitvene borbe ponehale, se malo čuje od nas, dasi se gibljemo vsak v svojem oziru. Zadnji čas se je pa spet več gradiva nabralo, ki ga kar jaz poročam, da ne bo imel ribniški novičar preveč dela.

26. junija smo imeli v svoji sredi presvetlega knezoškofa, ki je došel delit sveto birmo. Zvečer so vsi Potočani razsvetlili svoje hiše, najkrajše, seve, »naša« vrla vas Hrib. Drugi dan je Presvetli sprejel tudi 45 mladeničev v Marijino družbo in blagoslovil novo zastavo Marijine družbe. Ta krasna zastava je delo domače trdke Ane Hofbauer. Ni treba delati reklame, a lahko trdimo, da je ena najkrajših zastav v deželi. To so tudi vsi priznali, ko so šle vse Marijine družbe iz okolice z zastavami k Novi štiti, kjer je škof maševal in govoril Marijinim družbam, dne 30. junija. Zato lahko priporočamo trdko Hofbauer vsem, ki si mislijo omisliti zastave. Svoji k svojim!

Vendar bi se bila Presvetlemu v našem gorskem zakotju kmalu velika nesreča pripetila. Ko se je namreč odpeljal proti Dragi, se je nakrat v trenutku zadnji mlaj v Travniku ravno pred škofovimi konji podrl in prelomil. Da ni voznik hitro konja obdržal, bi bil izvestno mlaj ubil škofova konja, ali pa morda celo Presvetlega in g. ribniškega dekana, ki se je z njim peljal. A hvala božji previdnosti, da je ohranila našega apostola. V isti vasi Travniki je tudi prejšnji teden domačin Matevž Mikulič, delavec na parni žagi, veliko bogoskrbnstvo storil. Razbil je namreč v kapelici pri znani »Navski teti« podobno Marije in kipe razmetel po tleh. Ta človek je bil znan kot hudobnež. Sedaj je v preiskavi, če ni — neumen.

Na volitve se nasprotna stranka živo pripravlja. In zakaj tudi ne? Saj je narodna stranka baje ponudila mandat našemu županu g. Ivo Rusu (Darinka v »Narodu«).

Ne vem, ali ga je vsprejel ali ne. V Dragi je dal g. Rus izjavo, da ne kandidira. Škoda, če je to res. Potem bomo mi Potočani imenitni, če dobimo v lastni sredi lastnega ognjevitiga poslanca. Bom že poročal, če se to obistini. Naši „klerikalci“ se nekaj pripravljajo, da bi ustanovili posojilnico; druga izvrstno napreduje. Šteje že okrog 250 udov.

Blagoslovljenje vogelnega kamna katoliških zavodov.

Lep dan je videl zopet predvčeranjem naš prijazni Šentvid, ki ga je bila zadela ta izredna sreča, da se bo na njega ozemlju vzdigovala hiša, ki bo v pozne čase za našo domovino neizmernega pomena.

S popoldanskim vlakom je prišlo iz Ljubljane mnogo duhovnikov, ki so bili pri zborovanju o Marijinih družbah. Tudi dokaj Ljubljancov je dospelo deloma po železnici, deloma po cesti.

V župnišču so spominsko listino podpisali presvetli g. knezoškof, gg. kanoniki prelat Kulavic, gen. vikar Flis, Sušnik, Erker, Kajdiž, Sajovic, dr. Karlin, župnik Malovrh, župan Belec, arhitekt pl. Vancaš, podjetnik Holz, voditelj gradbe Trumler, asistent Liebisch. Iz župnišča se je pomikal med pritrkavanjem šentvidskih zvonov sprevod skozi vas na stavbišče: na čelu zastavi čitalnice in rokoč. društva, a za njima gasilci, šolska mladina, presvetli z duhovščino, ljudstvo. Sprevod je šel preko stavbišča, z mlajški okrašenega, skozi špalir, ki so ga tvorili delavci — do šotora, pod katerim je bil vogelni kamen. Ko je presvetli blagoslovil kamen po predpisanem obredu, prečital je preč. g. prelat dr. Kulavic najprej v latinskem izvirniku, nato v slovenskem prevodu spominsko listino, ki jo je sam sestavil v klasični latinščini. Slovenski prevod se glasi:

V slavo Bogu dobremu, višnjemu in čast bl. D. M. Poklicavši varstvo mladeniškega mučenca sv. Vida je bil ta kamen blagoslovljen in vložen v temelj stavbi, posvečeni v to, da pospešuje med mladino vednost s krepostjo dne 16. julija leta stoletnega jubileja 1901. Tedaj ko je papež Leon XIII. že tri leta po svoji biserni maši 24. leto ključa na prestolu Petrovem preslavno vladal, cesar Frančišek Jožef I. že tri leta po svoji petdesetletnici pretežavno vladal Avstrije vodil (pergravia regebat Austriae gubernacula), današnji sveti obred vršeči, v Boga zaupajoči začetnik zavoda, knezoškof Anton Bonaventura Jeglič, nad tri leta vladajoč škofijo ljubljansko molil in delal, da si ohrani mladino brezmadežno, si vzgoji duhovščino učeno in krepkasto, ter vsem in slehernim, nad katere je postavljen, k dobremu služi. Župnijo sv. Vida je tedaj vodil dušni pastir Gregor Malovrh, občini kot župan načeloval Anton Belec, prepostrežljivi pospeševalci gradbe, katere načrt je umetno načrtal arhitekt Jožef pl. Vancaš. Blagosloviljaj Bog Vsemogočni z nebeško milostjo to stavbo, da se srečno dviga iz nizkega temelja do vrha, kažoč učiteljem in učencem varno pot do višnjih večnih bivališč! (Quod Deus Omnipotens sic benevertat gratia coelesti, ut feliciter surgentia de fundamento humilitatis aedium cacumina securam doctis docendisque monstrent viam ad sublimiora mansionum aeternarum!) Podpisi.

Drugač po leg listine niso vložili v temelj. Kamen sam, stoječ v severno-zapadnem voglu stavbe, obrnjen proti vižmarškemu kolodvoru, nosi na vnanji plati napis: 16. 7. 1901 hic lapis angularis positus est a Reverendo Principe — Eppo Dmo Dr. Antonio Bonaventura Jeglič.

Ko je bila listina v temeljni kamen vložena, stopil je na vzvišeno mesto v pontifikalni opravi presv. oficijator pa je govoril govor, ognjevit in duhovit, kakršni privrevajo le iz njegovega gorkega srca. Obrazložil je uzroke, ki so ga privedli na misel, započeti to veliko delo, na katero so deloma mislili že njegovi predniki, zagotoviti si odobrenja in vspodbude najvišjih oblastnikov na zemlji, sv. očeta in presv. cesarja, apeliral na darežljivost duhovščine in ljudstva in tako je bilo — ne brez težav, ne brez skrbi — mogoče z delom začeti. „Kdor začne delati kako veliko delo — dejal je bil

neki razsvetljen in razsoden mož — brez vseh sredstev, skuša Boga; kdor pa čaka dotlej, da ima skupaj že vsa sredstva do zadnjega, kaže, da prav nič ne zaupa previdnosti in pomoči božji“. Glavni namen vse stavbe je: Kraljestvo kraljevega Srca Jezusovega. Za ta namen je Bog svet ustvaril, zato prišel na zemljo, zato živi v tabernaklju, da — kraljuje med nami! Zato moramo živeti in delati tudi mi, temu namenu bo posvečena cela stavba. Solze so nam prisilile v oči, ko je prosil in pozival presvetli govornik Mater božjo na bližnji Šmarni gori, da tudi ona čuva in blagoslovlja to delo, ki bo v čast njenemu Sinu. Ko je izražal nado, da ga duhovščina in ljudstvo ne bosta zapustila pri tem velikem in težavnem podjetju, odzvali so se navzoči s krepkim „Ne bo de!“

In tako — končava Presvetli — s pomočjo duhovščine in vernikov, z blagoslovom božjim in varstvom Marijinim, smemo upati, da bo zgradba, kateri smo danes vogelni kamen vložili kljub vsem raznim težavam in zaprekam vspevala in vspela ter razsipala blagoslov celi slovenski domovini!

Upamo, da bo mogoče krasni govor v celoti čitati.

Ko je bil kamen položen in prirejen na svoje mesto, zatrjali so ga s trikratnimi udarci: prem. knezoškof z besedami: In honorem Regi Saeculorum!; gen. vikar Flis: In honorem beatae Mariae Virginis!; prelat Kulavic: Virtuti et Misis; kanonik Karlin: V čast božjo, v prid slovenski mladini!; kanonik Sajovic: v čast sv. Antonu in sv. Alojziju, zaščitniku mladine!; župnik Malovrh: Naj to zemljišče, službe doslej časnim potrebam, služi odslej duhovnim namenom. Bog razlivaj nanje solnce, in dež svoje milosti, da bi čim čvrsteje raslo. V imenu Očeta in Sina in sv. Duha; župan Belec: Bog daj svoj blagoslov!; pl. Vancaš: Bog blagoslovio ovaj dom! Udarjali so na kamen z raznimi devizami, katerih ne moremo vseh podati, še gg.: zastopnik „Danice“, Šinkovec, zastopnik „Zarje“, Dermastija, P. Carl Ludwig, Holz, Trumler, Dostal.

Vrli šentvidski cerkveni pevski zbor je med tem zapel tri pesmi.

Po končanem tem slovesnem in vspodbudnem opravilu vračal se je sprevod med mogočnim zvonjenjem po isti poti nazaj do župnišča.

Delavci — katerih je sedaj pri delu okoli 140 — so dobili, porazdeljeni po treh gostilnah šentvidskih mal „bene“. Naj bi jim bilo v vspodbudo, da bi se bolj veselo in ročno sukali pri delu! — Da bi se pač izpolnile vse mnoge želje, ki so jih izražali ob tej priliki dostojanstveniki in zastopniki! Da bi ne opešala gorečnost in požrtvovalnost duhovščine in ljudstva za to sveto delo; ne pešala, marveč — rasla z rastočim zidovjem vred!

Dvigaj se dom slovenske mladine veselo in ponosno sredi ljubljanske poljane, dvigaj, rasti, cveti, obetaj in donesi — Kranjcem jasnejših vremen!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. julija.

Promocija. Na graškem vseučilišču je bil promoviran g. Ludovik Brence, konceptni praktikant pri c. kr. fin. direkciji v Celovcu, doktorjem prava.

Novarno oboležje g. Davorin Trstenjak, ravnatelj deklishe šole v Gospiču G. D. Trstenjak je brat gospoda Antona Trstenjaka.

Imenovanje. Računski preglednik Dragotin Höger plem. Högersthal je imenovan računskim svetnikom, dalje sta imenovana računska vežbenika Maks Svoboda v Trstu in Drag. Pircher v Inomostu računskima asistentoma, vsi za računski oddelek c. kr. poštne in brzojavnega ravnateljstva v Trstu. — Deželna finančna direkcija štajerska je imenovala gg. davčnega oficijala Rajmunda Malloya, davčnega kontrolorja Avgusta Homana, davčnega oficijala J. Majcna davkarji v 9. činovnem razredu, davčnega adjunkta Alojzija Kovarčiča davčnim oficijalom v 10. čin. razredu, orožniškega postajevodjo J. Goriupa, davčne praktikante Antona Dobravca, Konrada

Gajšeka, Antona Czermarka, Maksa Fekonjo, Sebastijana Sturma, Aloj. Herzega, orožniškega postajevodjo Ant. Gorinška davčnimi adjunkti v 11. činovnem razredu

V Ljubljani se je mudil včeraj znani slovanski linguist g. J. Baudouin de Courtenay.

Podpore. Dež. zbor kranjski je včeraj dovolil naslednje podpore: Družbi sv. Cirila in Metoda 2000 kron, „Slov. plan. društvo“ 1000, „Radogojca“ 800, drugi gimnaziji v Ljubljani 600, novomeški gimnaziji 400, slovenskim visokošolcem na Dunaju 400, slov. visokošolcem v Gradcu 400, gimnaziji v Kranju 300, gimnaziji v Kočevju 200, realci v Ljubljani 100, Jeranovi dijaški kuhinji 500, dijaški kuhinji v Kranju 500, dijaški kuhinji v Novem mestu 100, dijaški kuhinji v Kočevju 50, „Narodni šoli“ v Ljubljani 400, dijaški kuhinji v Ljubljani 200, dež. pomožnemu društvu „Rdečega križa“ 200, gospejstvu društvu „Rdečega križa“ 100, za odpuščene kaznjence v Mariboru 50, medic. podpornemu društvu na dunajskem vseučilišču 40, podpornemu društvu rudarskih akademikov v Ljubnem 40, podpornemu društvu pravnikov na Dunaju 50, podpornemu društvu na filozof. fakulteti na Dunaju 50, bolniškemu društvu visokošolcev na Dunaju 80, boln. društvu zasebnih in pomožn. uradnikov na Kranjskem 200, zavodu „Freitscha“ na vseučilišču v Gradcu 50, asilnemu društvu dunajskega vseučilišča 100, dunajski „mensa academica“ 60, akademski mizi na tehniki v Gradcu 80, podpornemu društvu na c. kr. strokovni šoli za obdelovanje zemlje na Dunaju 40, društvu za dijaška ročna dela na Dunaju 50, slovenskemu trgovskemu društvu „Merkur“ v Ljubljani 200, skupaj 9340 kron.

Nova slovenska knjiga. Danes smo dobili na ogled od Schwentnerjeve knjigarne v Ljubljani 464 strani obsegajočo knjigo: „Ruska antologija v slovenskih prevodih“. Zbrala in uredila Ivan Vesel in Anton Aškerc. Knjiga obsega poleg prevedenih ruskih pesmi tudi življenjepisne in literarno-zgodovinske črtice o prevedenih pesnikih, kratek življenjepis o pokojnem dekanu Ivanu Veselu in „Pagovor“ Antona Aškerc. Knjiga je izšla kot tretji zvezek „Salonske knjižnice“ v založbi Gabrščekove „Goriške Tiskarne“. Cena knjige je 3 krone, po pošti 3 krone 20 vinarjev.

Sestanek slovenskih in hrvaških učiteljskih abiturijentov in abiturijentinj v Ljubljani. Včeraj je bil v Ljubljani sestanek upolnih mladenk in mladeničev, kateri bodo v najkrajšem času stopili med narod, da mu vzgoje čete krepkosti žena in poštenih, značajnih mož. Posebno nas je razveselil dohod lepega števila hrvaških učiteljskih, vsaj je za širjenje hrvaško-slov. vzajemnosti mej Slov. in Hrvat. največjega pomena, ako že hrv. in slov. učitelj pri zorni deci pričneta vcepjati v srca ljubezen do istokrvnih bratov in do skupne naše domovine. V tem pogledu iskreno pozdravljamo bratstvo slovenskega in hrvaškega učiteljstva ter gojimo nado, da bodo te mlade, nadepolne moči, ki so se včeraj bojele k plodonosnemu delu, vedno zvesto čuvale tudi oni skupni zaklad, iz katerega sta hrvaški in slovenski narod zajemala v hudih borbah pogum in upe svoje — vero katoliško, ta „ključ do prave omike“. Včeraj ob osmi uri zvečer pričel se je v okusno okrašeni veliki dvorani „Narodnega doma“ koncert slovenskih in hrvaških učiteljskih abiturijentov in abiturijentinj. Udeležba od strani občinstva je bila precej pičila, vendar nekoliko boljša, nego pri lanski slični prireditvi. Tista ljubljanska „napredna“ ljubezen se ob takih prilikah kaj slabo izkaže. Za Barnum in Baylejeve klovnove imajo v Ljubljani veliko več zanimanja. Mi menimo, da bi učiteljski abiturijentje v vsakem drugem tudi najmanjšem kraju dobili več vspodbude, nego so jo včeraj dobili v Ljubljani. Ne bilo bi napačno, da bi se kraji slovenskih abiturijentskih sestankov menjavali, v Ljubljani pa naj bi bil vedno pozdravni večer. O koncertu se moremo izreči le pohvalno. Z burno zasluženim pohvalo je bil vsprejet prolog gospoda Jamška, s koncertnimi točkami pa je mešani zbor pokazal, da ni imel v svoji sredi le dražestnih pevk, ampak tudi ubrane ženske gla-

sove, ki so se stopili v lepo celoto z zastopniki moških glasov. Zbore je vodil s spretno svojo roko gospod kapelnik Hilarij Benišek. Samospevi gospod R. Vrabla so kakor po navadi vrlo ugajali ter je pevec vsled splošnega zahtevanja moral ponavljati jedno pesem. Vojaška godba je vzorno svirala Anton Dvořakovo ouverturo „Moj dom“ in je tudi pri poznejših točkah in potem pri živahni plesni zabavi pokazala svojo spretnost. Koncert je počastil deželni predsednik baron Hein, deželni šolski nadzornik gospod Hubad in nekaj drugih odličnjakov.

Otvoritev in blagoslovljenje planinske koče na Krnu 2246 m. Slov. planinskega društva Soška podružnica je zgradila na Krnu planinsko kočo, ki se jo odpre ob blagoslovljenju in izroči javnosti v ponedeljek 5. avgusta. Na Krn vodijo iz goriške strani pota iz Tolmina in iz Kobarida, Kranjskim udeležencem pa priporoča odbor Slov. plan. društva nastopni vzpored: v soboto 3. avgusta se odpeljejo udeleženci ob 4. uri pop. v Lesce, od tu pa z vozovi v Boh. Bistrico, kjer prenoče. V nedeljo 4. avgusta se vozijo izletniki do 1 uro oddaljenega izvira Bistrice, od koder prične 7 urna hoja na planino Govnač in ki vodi med Bogatinom in Kukom na Krnsko kočo. Slavnost se opravi prihodnji dan, ponedeljek 5. avg. Povrnejo se izletniki poljubno preko Tolmina ali zopet čez Bohinj se istega dne. Udeležnikom partije čez Bohinj se je pravočasno javiti odboru S. P. D. v Ljubljani radi preskrbitve vozov in prenočišč.

Izlet v Dalmacijo, katerega je nameravalo prirediti „Slovensko plan. društvo“, se letos ne bo vršil, ampak se odloga na drugo leto, ker se je dosedaj oglasilo premalo udeležnikov.

Pevsko društvo „Ljubljana“ nastopi na slavnosti „Kola“ v Trstu z velikim zborom s čveterospevom „Prešernu“.

Vabilo k veselici, katero priredi „Kat. slovensko delavsko podporno društvo“ pri D. M. v Polju v nedeljo 21. t. m. ob 4. uri popoldne na vrtu „Društvenega doma“ na Slapah šte. 49. Vzpored: „Bratje v kolo!“ moški zbor. Pozdrav. „Slavček“, moški zbor. Kmet Herod ali gorje mu, ki pride dijakom v roke! Burka s petjem v dveh dejanjih. „Slovan“, moški zbor. Kemični prizor. „Molitev za slovanski rod“, moški zbor. Deklamacija. Deklamuje J. Černe. Žive slike. Prosta zabava. Vstopnina 20 h. K obilni udeležbi vabi odbor.

Ljubljanske novice. Nesreča. Pri napeljevanju telefonske žice na Zaloški cesti spodrsnila je lestva delavcu Iv. Gubancu iz Vodic. Gubancu padel je 8 m globoko in se znatno poškodoval. Ranjenca je obvezal na lice mesta prihitevi g. dr. Ivan Jenko. — Vest o nesreči na Notranjskem, ki naj bi bila zadela dr. Dolenčeve soprogo roj. Kisovec, se ni potrdila. Ljubljancem so zamenjali dr. Dolenčeve soprogo z gospo jednakega imena, na katero je v Ljubljani padla omara in jo omamila. — Nogo zvil si je včeraj popoldne Kavškov hlapec Ant. Junter. — Skladišče za sol. Lehnerjevi delavci pričeli so včeraj z zabijanjem tramov nasproti sedanjega skladišča državne železnice, kjer se bo zgradilo skladišče za sol.

Koncert v Brežicah. Čitalnica v Brežicah vabi na koncert glasbe c. in kr. peš-polka št. 53 s sodelovanjem čitalniškega pevskega zbora, ki bo v nedeljo dne 21. julija 1901 na vrtu „Narod. doma“. — Pričetek ob 5. uri. — Od 7. — 9. ure odmor. — Vstopnina 1 krona.

Iz rok matere v vodo. Dne 18. t. m. je utonil v Idriji 11mesečni Franc Kalan. Mati ga je vodila po deski preko vode. Otrok ji je zdrsnil iz rok in pal v vodo, kjer je utonil.

Samostojnost Miramara in Lipice. Miramaru in Lipici, ki sta spadala do sedaj k tržaški občini, podelilo je namestništvo samostojnost.

Najstarejši avstrijsko-ogerski častnik je umirovljeni poročnik Aleksander vitez pl. Bukovič, ki je sedaj na Tirolskem. Star je 102 leti.

K samomoru učiteljice v Zagrebu. O samomoru učiteljice Slave Srkalj iz Vavražina, ki se je na ulici v Zagrebu ustrelila pred stanovanjem g. dr. A. Tresića-Pa-

vičiča, se poroča, da je samomor nasledek ljubavnega razmerja mej njo in dr. Trešičem. Dekle je zahtevalo, naj jo dr. Trešič poroči, ker jo je spravi v žalosten položaj, a dr. Trešič je to odklonil, na kar se je dekle ustrelilo na ulici. Včeraj dopoldne je dr. Trešiča aretovala policija in vršila se je v njegovem stanovanju preiskava, ker so ljudje trdili, da se je izvršil umor. Na mestu dr. Trešiča je prevzel uredništvo »Hrvatske« g. dr. A. Harambašič.

Največ hudodelcev ima po novih statističnih podatkih med vsemi avstrijskimi kronovinami naša ljuba Kranjska. Drugod jih imajo po 8 do 16 %, na Kranjskem pa 25 %. K temu podivjanju ljudstva je največ pripomogla liberalna sodrga o svojimi glasili.

Novo vseučiliško poslopje dobi inomost na razstavnem prostoru.

Atentat na Maksa Regisa S Francoskega prinaša brzjav novost, da je Maks Regis, znani antisemitski vodja, zaboden v vrat. Napadalec je prijatelj prijatelji, tudi 30 ljudi, med njimi brat Regisov, Louis.

Govori cesarja Viljema II. Neki navdušeni statistik se je potrudil, da je sešel vse govore, ki jih je imel cesar Viljem, odkar je zasedel cesarski prestol, t. j. od l. 1888 naprej. Dobil je sledeče rezultate: Cesar Viljem II. je imel vsega skupaj 916 govorov; med temi 22 v francoskem, 18 v angleškem, 3 v ruskem in 873 v nemškem jeziku. Torej približno 80 govorov na leto in 6 na mesec.

Maksim Gorkij. Iz Petrograda javljajo, da se je Maksim Gorkij že precej popravil od težke bolezni. Sedaj dovršuje jedno dramo, a kateri naslov še ni znan v javnosti. Konec njegove novele »Tri«, ki je izhajala v »Žitnie«, izide v nekem provincijalnem listu, ker je cenzura ustavila izdajanje »Žitnie«.

Novost iz Elzasa in Lotaringije. Staro trdnjavo v Metz bode porušili. To dejstvo je karakteristično za razmerje mej Nemčijo in Francosko. Ni še dolgo, ko se v Nemčiji ni hotelo nič čuti o rušenju starih utrdb.

Aneksija Niučvanga Rusiji. »Mornigpost« prinaša iz Niučvanga vest, da je ruska uprava v Niučvangu izdala proglas, s katerim se razglasa aneksija Niučvanga Rusiji.

Socijalni demokrat — boter pri krstu. V nekem mestecu blizu Geneve na Laškem so prinesli otroka h krstu. Oče in boter sta bila navzoča — oba socijalna demokrata. Ko stavi duhoven obredno zapovedano vprašanje: »Veruješ v Boga Očeta, vsemogóčnega stvarnika...« se odreže boter oholo: »Nikakor ne, jaz ne verujem v nobenega boga.« Nato je duhoven seveda hotel drugega botra, ter je zahteval od očeta, da si naj poišče drugega. Ta pa se postavi ter zakriči: »Vi morate krstiti mojega otroka, in sicer na ime: »Prvi majnik!« »Takega svetnika pa naša sv. cerkev še ne pozna«, reče na to duhoven, in ker mirni opomini niso nič izdali, je zapustil cerkev. Socijalno demokratični listi seveda strašansko besnijo nad takim — nestrpnim in surovim duhovnom. Zakaj pa? Saj je vera in Bog mokrčem deveta briga!

O preganjanju kristijanov na Kitajskem predava sedaj v Kolnu ugleden frančiškan P. Athanasius Götte. Frančiškanski red deluje sedaj na Kitajskem v devetih dijecezah s 130 patri. Pet teh dijeceze je sedaj popolnoma opustošenih, 1000 cerkva zgubljenih, nobena cerkev ali hiša ni ondi ostala cela. Guverner province Santang je bil sovražnik cerkve. Povabil je k sebi 70-letnega škofa, naj pride z duhovščino k njemu v Yamen, kjer bode dobil varstvo. Duhovščina mu je verjela in prišla je v Yamen. Guverner jo je prijazno sprejel in jo peljal k obedu. Tu so se skoro pričeli grozni prizori. Tri ure so Kitajci zasramovali starega škofa in katol. duhovščino ter jo pozivali, naj zataji svojo vero. Ker Kitajci niso na svoje nesramne zahteve dobili odgovora, potegnili je guverner meč in zabodel vse katolike, katere je prej prijazno povabil v goste. Nato je šel guverner s 3000

vojaki v škofovo rezidenco ter se v prvi vrsti spravi nad sirotišnico. Redovne sestre in otroke peljali so v samostanski vrt. Za redovne sestre so napravili na vrtu stebre. Sestram so nečloveški guvernerjevi prijatelji raztrgali obleko in jih natakili na stebre. Otroke so Kitajci postavili v vrste in guverner je zapovedal vojakom, naj te vrste naskočijo z golimi bajoneti. Na bajonetih nasajene otročiče so kitajski vojaki z divjim upitjem nosili po vrtu, metali jih proč od sebe ter jih zopet nasajali na bajonete. Ko je guverner dovršil ta krvava dejanja, poiskal je bogoslovce. Tem so vojaki s silo odpirali usta ter jim v usta vlivali kri redovnih sester in otrok tako dolgo, da jim je kri pričela teči pri ušesih in nosu. Potem so Kitajci tudi bogoslovce nasadili na kole. Pri vseh teh mukah ni noben katolik in nobena katolikinja odpadla od svoje vere! Beda mej katoliškimi frančiškani na Kitajskem je sedaj nepopisna. Poslali so v Evropo P. Atanazija, da jim izprosi pomoč.

Telefonska in brzjavna poročila.

Išl, 18. julija. Cesar se je sinoči ob polu 9. uri pripeljal iz Solnograda.

Dunaj, 18. julija. Spomenik cesarici Elizabeti nameravajo postaviti na Mihaelovem trgu pred novim portalom dvora.

Gradeo, 18. julija. Ustavni odsek dež. zbora je odklonil predlog katoliških dež. poslancev, naj se industrijski kraji izločijo iz skupine kmetijskih volivnih okrajev.

Kodanj, 18. julija. Ministerski predsednik pl. Sehested je podal kraljici ostavko celega kabineta, ki je bila vsprejeta z naročilom, da vodi sedanja vlada državne posle do imenovanja novega ministerstva.

Rim, 18. julija. V jetnišnici v Pagliani je 300 kaznjencev napadlo nadzornike, katere so zvezali in zaprli v delavnice. Kaznjenci so zahtevali, naj pride komisija iz Rima, da se ji pritožijo radi slabe hrane. Komisija je res morala priti in kaznjenci so se udali šele, ko se jim je obljubilo, da ne bodo za upor nič kaznovani.

Petrograd, 18. julija. Grof Lev Tolstoj je smrtnonevarno obolel. Moči so mu vsled dolgotrajne želodčne bolezni opešale. Zdravniki so se izrekli, da nimajo nobenega upanja več, Tolstega ohraniti pri življenju.

Petrograd, 18. julija. Zrakoplov generala Sabotkina je eksplodiral in zgorel blizu Schlüsssburga. Ogenj so baje povzročili kmetje s kadenjem. 20 oseb je ranjenih, mej temi sedem nevarno. Neki deček je umrl za opeklinami.

Madrid, 18. julija. Uradna brzjavka iz Saragosse javlja, da je nekaj hujskačev streljalo na vernike, ki so se udeležili božje službe v cerkvi sv. Filipa. Jedna oseba je ubita, več ranjenih, mej temi vodja Karlistov Cavaró.

Bruselj, 18. julija. Botha je javil Kitchenerju, da bode vse angleške častnike, ki mu padejo v roke, postrelil, ako bode Kitchener obesil še koga iz mej ujetih Burov.

Johannesburg, 18. julija. Reuterjev urad poroča 13. t. m.: Buri razvijajo v zadnjem času zelo živahno delavnost. Včeraj so se prikazali zopet pri Rhodeportu. Ko so opazili pripravljene angleške čete, so zginili.

Pretorija, 18. julija. V Reitzu ujete člane oranjske vlade so danes dovedli v tukajšnji tabor.

Blaginja otrok je največja skrb vsem roditeljem in odgojiteljem. Jako preprosta sta pomočnika, s katerima se pospešuje in zagotavlja ta blaginja: kolikor mogoče veliko gibanja v prostem zraku in prirodi ustrezajoča hranitev. Pri tej pa odločujejo vsakdanje potrebe in navade. Zjutraj in popoldne je mleko pač najboljša pijača, toda večkrat se upre otroku in tudi ga ne more vselej uživati dalje časa. Imamo pa naravno izborni primes: Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo, ki je, močno pripravljena in dodana mleku, vzorna vsakdanja pijača glede prijetnega, čimdalje bolj prijačnega okusa, zdravstvenega učinka in krepitve. To pa ne samo za otroke, temuč za vsakogar, zlasti tudi za ženske, za ljudi, ki bolehalo na 2 vcih in želodcu itd.; za vse te je treba pomirjajoče, obenem redilne pijače. Te prednosti Kathreinerjeve Kneippove sladne kave pozna danes ves svet. Sedaj jo že rabijo v največ družinah kot primes zruti kavi; saj uničuje kvarne posledice te kave ter jej daje milejši in prijetnejši okus. Zategadel je ne bi smela pogrešati več nobena družinska miza; zakaj v sebi združuje na nepreprečen način priljubljeni vonj zrnate kave s sladnimi svojstvi, tako dobrodejnim za zdravje. Cesar si more skrbna gospodinja le želeči pri vsak dan rabljenem živilu: zdravje, dober okus in prihranek, vse to dosega, ako rabi Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo.

Umrli so:

V bolnišnici:
13. julija. Jožefa Gianeri, kajzarica, 51 let, srčna hiba. — Jakob Sattler, krojaški pomočnik, 24 let, peritonitis perforativa.
14. julija. Valentin Pišlar, dninar, 65 let, icterus universalis.

Žitne cene

dné 17. julija 1901.
(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.			
Pšenica za jesen	K 8-23	do	8-24
„ „ pomlad 1902	7-16	7-17	
Rž za jesen	5-13	5-14	
Koruzza za juli-avgust	5-72	5-73	
„ „ september-oktober	5-35	5-36	
Oves za jesen	—	—	—

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	7-96	7-97
Rž za oktober	6-6	6-7
Oves za oktober	6-29	6-30
Koruzza za julij	5-22	5-23
„ „ avgusta	5-29	5-30
„ „ maj 1902	5-04	5-05

Dunajski trg.

Pšenica banaska	K 7-70	do	8-35
Rž „ južne žel.	7-50	7-50	
Ječmen „ „	—	—	—
„ ob Tisi	—	—	—
Koruzza ogerska	5-65	5-75	
Cinkvant	6-75	7-05	
Oves srednji	7-50	7-70	
Fižol	7-55	10-00	

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 756-0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrarji	Nebo	Padavina v mm.
17. 9. zveč.	741.0	19.6	sl. vzh.	jasno	
18. 7. zjutr.	740.7	14.1	brezv.	jasno	4.3
2. popol.	738.7	27.0	sr. jvzh.	del. oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura 20.5° normale: 19.8

Izjava.

Hvala Vam, g. gorjanski »harambaša«, za zadnje počastilo v »Slov. Narodu« (ker ne berem »Naroda«, ne vem, katera številka je bila). Kolikor večkrat se me bodele spominjali v onih naprednih listih, toliko več spoznanja in zaupanja bom imel v duhovščino našega okraja, naj si bodem že potem »Balantov ali Matijeve« mežnar. Sramotno in ostudno bi se mi zdelo, ako bi me le enkrat »Sl. Narod« hvalil, vsaj do tega časa, dokler bode tako podlo pisal o vsem, kar ni liberalno. Zato pa tukaj javno in slovesno izjavljam, da sem in ostanem odločen klerikalec. Tudi nisem bil nikdar na dan občinskih volitev v »Vintgarju« in tudi nisem bil izvoljen v odbor; vse to je le pravcata liberalna izmišljotina in podla laž.

Gorje, dné 17. julija 1901.

Jak. Polda,
posestnik in cerkvenik.

Lak za sobina tla,

dá lesk in bojo v jednej prevlaki ter se kaj hitro suši. Za samo uporabo zalogi pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice. 218 11 11-1
Vnanja naročila proti povzet ju.

Kmetje pozor!!

« Mlatilni stroji, »

prve vrste, od 50 gld. naprej, in sicer taki, ko ga dva lahko gonita, dobivajo se pri 696 1-1
M. Kostainšek-u
na Dolu pri Hrastniku, Štajersko.

Oznanilo.

Dne 21. julija 1901. ob 3. uri popoldne se bode v Hribu pri Vrhniku vršila

prostovoljna dražba

nekadaj Obresovega mlina in žage.

Cena in dražbeni pogoji se izvedo pri c. kr. notarju Antonu Komofarju na Vrhniku.

Za pomladno in poletno dobo

priporočam gospodarjem in kmetovalcem, kakor tudi raznim podjetnikom svojo veliko zalogo potrebnih za stavbe: portland- in roman-cement, železo za vezi, storje, traverze, železniške šine, okove za vrata in okna, trombe, cevi za vodovode, štedilnike (Sparherde).
Potem poljedelske stroje: slamoreznice, gepeljne, mlatilnice, fino izdelane, močne pluge, stroje za posnemanje smetane, stiskalnice za sadje, najnovejše trombe za gnojnice in drugo potrebno orodje za poljedelstvo.
Razno orodje za kovače, ključavničarje in mizarje.
Nagrobne križe, vlite kotle, jeklo za svedre, tehtnice in uteže, žimo, morskó travo, kakor veliko izber v kuhinjski opravi itd. po jako nizkih cenah.

Fran Stupica,

trgovina z železnino in špecerijskim blagom,

Ljubljana,

Marije Terezije cesta št. 1, poleg gostilne „pri Figovcu“.

Dunajska borza.

Dne 18. julija.	20 mark	23-46	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	105-30	Sa'move srečke, 40 gld.	200 —
Skupni državni dolg v notab	20 frankov (napoleonador)	19-03	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25	St Genois srečke, 40 gld.	234 —
Skupni državni dolg v srebru	Italijanski bankovci	90-85	Prijoritete obveznice državne železnice	425-25	Waldsteinsve srečke, 20 gld.	388 —
Avstrijska zlata renta 4%	C. kr. cekini	11-29	„ „ južne železnice 3%	341-25	Ljubljanske srečke	60 —
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron			„ „ južne železnice 5%	121-30	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	272 —
Ogerska zlata renta 4%			„ „ dolenskih železnic 4%	—	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	5835 —
Ogerska krona renta 4%, 200			Kreditne srečke, 100 gld.	389 —	Akcije tržaškega Lloyd, 500 gld.	848 —
Ogerska krona renta 4%, 200			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	500 —	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	90 —
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	48-50	Splošna avstrijska stavbinska družba	146 —
Kreditne delnice, 160 gld.			Ogerskega	24-90	Montanska družba avstr. plan.	425 —
London vista			Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	16-50	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	427 —
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj			Rudolfove srečke, 10 gld.	58 —	Papirnih rubljev 100	253 —

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zrupe pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršila naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba „MERCUR“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.